

เกริ่นนำ

เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙

ผู้นำรัฐบาลและผู้นำระดับสูงสุดของหลายประเทศในกรอบสหประชาชาติได้เดินทางไปนครนิวยอร์ก เพื่อหารือในเวทีระดับโลกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาเรื่องผู้ย้ายถิ่นและผู้ลี้ภัย ซึ่งการประชุมดังกล่าว ได้ส่งสัญญาณสำคัญทางการเมืองว่า

ประเด็นการโยกย้ายถิ่นฐานและประเด็น ผู้ลี้ภัยเป็นวาระที่มีความสำคัญทางการเมืองระหว่างประเทศ ในการนี้ การรับรองปฏิญญานิวยอร์กว่าด้วย ผู้ลี้ภัยและผู้ย้ายถิ่นฐาน ยังเป็นการสะท้อนว่า ประเทศสมาชิกสหประชาชาติ จำนวน ๑๙๓ ประเทศตระหนักถึงความจำเป็นของแนวทางที่ครอบคลุม ซึ่งเอื้อต่อการบริหารจัดการการโยกย้ายถิ่นฐานของมนุษย์ และความจำเป็นของการพัฒนาความร่วมมือด้านการโยกย้ายถิ่นฐานในเวทีระหว่างประเทศ ตลอดจนได้แสดงเจตนารมณ์ที่จะ

- ให้การคุ้มครองความปลอดภัย คัดคัดศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน โดยไม่คำนึงถึงสถานะของผู้โยกย้ายถิ่นฐานตลอดเวลา
- สนับสนุนประเทศที่ให้ความช่วยเหลือและให้ที่พักพิงแก่ผู้ลี้ภัยและผู้ย้ายถิ่นฐานจำนวนมาก
- บูรณาการความต้องการของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน โดยให้ความสำคัญกับความต้องการและความสามารถของผู้ย้ายถิ่นฐานและชุมชนที่ให้ที่พักพิง ในการพัฒนากรอบการทำงานและการวางแผนสำหรับการให้ความช่วยเหลือเชิงมนุษยธรรมและการช่วยเหลือ เพื่อการพัฒนา แก่ผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
- รับมือและต่อต้านภาวะการหวาดกลัวคนต่างชาติ การเหยียดเชื้อชาติ และการเลือกปฏิบัติต่อ ผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
- พัฒนาโดยผ่านกลไกที่รัฐมีบทบาทนำ หลักปฏิบัติที่ไม่ผูกมัดและแนวทางตามความสมัครใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่อยู่ในสภาวะเปราะบาง และ
- เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการบริหารจัดการการโยกย้ายถิ่นฐานระดับโลก โดยนำองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของระบบสหประชาชาติ และการพัฒนาข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และปกติ

ภาคผนวกที่ ๒ ของปฏิญญานิวยอร์กได้ก่อให้เกิดกระบวนการหารือและการเจรจาระหว่างรัฐบาล อันจะนำไปสู่การรับรองข้อตกลงระหว่างประเทศฯ

ในการประชุมระดับนานาชาติว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศในปี ๒๕๖๑

เป้าหมายของข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานฯ

ข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานฯ ได้ถูกกำหนดกรอบให้สอดคล้องกับเป้าหมาย ๑๐.๗ ของวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ปี ค.ศ. ๒๐๓๐ ซึ่งประเทศสมาชิกได้แสดงเจตนารมณ์ร่วมกันว่าจะร่วมมือกันในระดับระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และปกติ

ในการนี้ขอขอบเขตของข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานฯ อูกระนูไวใน ภาคผนวกที่ ๒ ของปฏิญญานิวออร์ก ซึ่งขอบเขตดังกล่าว มีจุดประสงค์ เพื่อ

- ระบุสาระของทุกมติต้องการโยกย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศ ทั้งความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ด้านการพัฒนา ด้านที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ตลอดจนแง่มุมอื่นๆ
- สร้างคุณูปการแก่การบริหารจัดการการโยกย้ายถิ่นฐานระดับโลก และส่งเสริมการประสานงาน ในประเด็นการโยกย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศ
- นำเสนอกรอบความร่วมมือที่ครอบคลุมสำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศในประเด็นการโยกย้ายถิ่นฐาน และผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
- ระบุค่ามันที่สามารถปฏิบัติได้จริง วิธีการดำเนินการ และกรอบติดตามผล รวมถึงการทบทวน สิ่งที่ได้ดำเนินการในประเด็นการโยกย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศในทุกมิติของประเทศสมาชิก
- ให้การดำเนินการที่เกี่ยวข้องได้รับการชี้แจงจากวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ปี ค.ศ. ๒๐๓๐ และวาระแผนปฏิบัติการแอดดิสอาบาบา ตลอดจน
- รับเอารายละเอียดที่เกี่ยวข้องของแถลงการณ์ของการเสวนาระดับสูงว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานและการพัฒนา ระหว่างประเทศไปประกอบการพิจารณาจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานฯ

พัฒนาการเกี่ยวกับข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานฯ ของไทย

ประเทศไทยตั้งอยู่ในตำแหน่งศูนย์กลางอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีพลวัตและมีลักษณะเด่นกล่าวคือ การข้ามพรมแดนของประชากรจำนวนมาก การที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูงและมีการอัตราการว่างงานต่ำ ทำให้ไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่ดึงดูดผู้โยกย้ายถิ่นฐานจากประเทศเพื่อนบ้าน และการเดินทางข้ามแดน โดยเฉพาะผู้โยกย้ายถิ่นฐานจากกัมพูชา สปป. ลาว เมียนมา และเวียดนาม ดังนั้น ไทยจึงเผชิญหน้ากับความท้าทายและโอกาสของการโยกย้ายถิ่นฐานที่หลากหลาย ซึ่งถูกกล่าวถึงในปฏิญญานิวออร์ก

กระบวนการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานฯ

เป็นกระบวนการที่รัฐมีบทบาทนำและเพื่อเตรียมการสำหรับกระบวนการข้างต้น

จะมีกำหนดจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ๓ ครั้งในประเทศไทย

เพื่อนำผลที่ได้จากการประชุม เสนอต่อรัฐบาลไทย เพื่อนำไปประกอบการจัดทำทำที่

และการนำเสนอทำที่ของไทยในการประชุมเตรียมความพร้อมระดับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ในการนี้

กระทรวงการต่างประเทศ

ในฐานะประธานคณะทำงานระดับประเทศเกี่ยวกับการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานฯ

มีกำหนดจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ใน ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตาก จังหวัดระนอง และ กรุงเทพมหานคร ซึ่งในแต่ละครั้งจะให้ความสำคัญในประเด็นที่แตกต่างกัน ดังนี้

จังหวัดตาก : การพัฒนาความร่วมมือและการบริหารจัดการการโยกย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศ
เพื่อการต่อต้านการลักลอบขนคนและการค้ามนุษย์

จังหวัดระนอง : ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ผ่านการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย
รวมถึงการเข้าถึงบริการสุขภาพและการศึกษา

กรุงเทพมหานคร

: การตระหนักถึงคุณูปการของผู้โยกย้ายถิ่นฐานในทุกมิติของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีต่อประเทศที่ให้การพักพิง

การประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะช่วยทำให้มั่นใจว่า

กระบวนการหารือของการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานฯ เป็นกระบวนการที่เปิดกว้าง
โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การประชุมเชิงปฏิบัติการฯ
จึงเป็นเวทีสำคัญสำหรับการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงนโยบาย ความร่วมมือ และการเป็นหุ้นส่วน
ในประเด็นการโยกย้ายถิ่นฐานระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผลการหารือของการประชุมฯ

จะถูกนำไปรวบรวมเป็นเอกสารสรุปรายงานต่อรัฐบาลไทยเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการประชุมเตรียมความพร้อม
ระดับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งมีกำหนดจัดขึ้นที่ กทม. ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐
ตลอดจนการประชุมเตรียมความพร้อมระหว่างประเทศอื่นๆ